

Внески Програми «U-LEAD з Європою» у створення багаторівневої системи управління, яка є прозорою, підзвітною та реагує на потреби громадян України

Партнер: Міністерство розвитку громад та територій України (Мінрегіон)

За підтримки: Європейського Союзу та його країн-членів Німеччини, Швеції, Польщі, Данії, Естонії та Словенії

Тривалість, бюджет: 2016-2023 роки, 152,3 мільйона євро

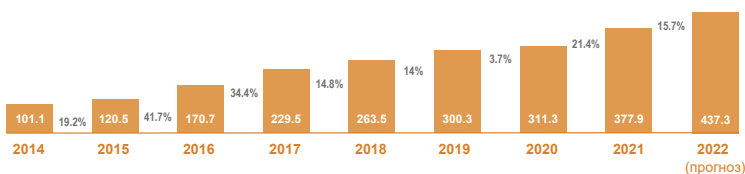
Останнє оновлення – лютий 2022 року

Поточний статус реформи децентралізації

Децентралізація влади в Україні розпочалася у квітні 2014 року. Її мета – наблизити державні послуги до громадян і, відповідно, підвищити ефективність їх надання. Завдяки реформі менші громади об'єдналися в більші та отримали більше відповідальності, повноважень та відповідних фінансових ресурсів. Цей процес територіальної реорганізації досяг ключового етапу із проведенням загальнонаціональних місцевих виборів у жовтні 2020 року.

Після місцевих виборів 25 жовтня 2020 року і відповідно до рішень Кабінету Міністрів України створено **1 470 громад**.

Зросли власні доходи місцевих бюджетів (млрд грн).

Для успіху реформи децентралізації необхідні подальші законодавчі зміни, що відповідатимуть принципам Європейської хартії місцевого самоврядування. Запровадження такого законодавства в рамках всеохоплюючих консультацій дозволить узгодити та консолідувати поточні процеси та зробити реформу ще більш ефективною.

- «Першопрохідці», добровільно об'єднані громади у 2015 році
- Добровільно об'єднані громади (2016-2019)
- Громади, затверджені 24-ма розпорядженнями Кабінету Міністрів України в 2020 році
- Тимчасово окуповані території
- Регіональні офіси «U-LEAD з Європою»
- Офіс проектів ЄС у Маріуполі
- 484 Кількість Центрів надання адміністративних послуг, створених та модернізованих за підтримки «U-LEAD з Європою» у кожній області

Внесок U-LEAD із 2016 року

Тематичні пріоритети та структура реалізації Програми

- U-LEAD посилює спроможність громад виконувати новопризначені завдання та сприяє залученню громадян і приватного сектору до місцевих справ.
- U-LEAD надає консультативну підтримку на національному рівні для зміцнення місцевого самоврядування та регіонального розвитку, сприяючи кращій координації між різними міністерствами та рівнями управління.
- «U-LEAD з Європою» працює в усіх 24 областях України та співзаснувала Офіс проєктів ЄС у Маріуполі заради підтримки регіону Азовського моря.
- U-LEAD створила і розвиває мережу експертів, які проводять тренінги та надають консультативну допомогу з питань місцевого самоврядування та регіонального розвитку для представників органів місцевого самоврядування (ОМС) та державних органів.

Розвиток спроможності громад

U-LEAD приділяє велику увагу розвитку спроможності посадових осіб, які обираються, та державних службовців громад, створюючи для них можливості краще виконувати свої нові ролі та обов'язки. Зокрема, Програма:

- З 2016 року провела понад 10 000 заходів різних форматів (за винятком консультацій) для більш ніж 274 000 учасників із національного, регіонального та місцевого рівнів, понад 66% яких становили жінки.
- Створює концепцію **Пакетів тематичної підтримки (ПТП)** для формування знань та навичок у всіх ключових напрямках, над якими працюють громади. ПТП містять набір тренінгів та інших інструментів навчання: навчальні поїздки, електронне навчання, взаємообмін «рівний-рівному» та консультації на робочому місці для розвитку спроможностей громад.
- З часу проведення місцевих виборів у жовтні 2020 року провела 826 заходів «Перші кроки» для новостворених територіальних громад (ТГ) (5 287 учасників із 1 160 ТГ), 52 семінари «Кроки для керівників» для лідерів 162 ТГ та 2 332 заходи «Кроки для спеціалістів», що пропонують поглиблені експертні знання фахівцям місцевого самоврядування, для 1 377 ТГ (22 751 учасник).
- Провела навчання 225 громад у рамках програми «Кроки для спеціалістів» на тему «Просторове планування та управління природними ресурсами». 46 із них отримали підтримку у підготовці аудитів земельних ресурсів та технічних завдань на підготовку комплексного плану просторового розвитку своїх територій.
- Провела навчання 192 громад за програмою «Кроки для спеціалістів» на тему «Громада, дружня до бізнесу», 24 з яких отримують подальшу підтримку у розвитку інструментів підтримки бізнесу.
- Запровадила комплексну навчальну програму для депутатів 37 сільських, селищних та міських рад, а також зустрічі з обміну досвідом із депутатами інших рад.
- Підтримує громади в галузі антикорупційної політики та доброчесності, співпрацюючи з **Національним агентством з питань запобігання корупції**. У 2021 році понад 500 учасників із 355 громад взяли участь у тренінгах на тему «Конфлікт інтересів».
- Розвиває мережу жіночого лідерства у місцевому самоврядуванні **She-LEADs** як платформу для обміну досвідом та спільного навчання.
- У 2019 році провела **загальнонаціональну кампанію «Я – громада»** для сприяння децентралізації, охопивши 39 районів і залучивши 6 000 осіб у рамках пересувної виставки та 500 000 громадян через соціальні медіа.

Підтримка регіонального і місцевого розвитку

U-LEAD сприяє вивченню досвіду країн-членів ЄС для підтримки регіонального та місцевого розвитку:

- Надано підтримку громадам у підготовці 99 проєктів місцевого та регіонального розвитку, які були подані на різноманітні конкурсні програми.
- З 2016 року 309 громад отримали підтримку у розробці місцевих стратегій розвитку.
- 10 проєктів отримали фінансування в рамках конкурсу «Громада, дружня до бізнесу» і були впроваджені громадами для розвитку сприятливого бізнес-середовища.
- У 2021 році U-LEAD розпочала співпрацю між 3 бізнес-асоціаціями та громадами для сприяння партнерству між бізнесом та муніципалітетами.
- З 2016 року 430 громадян пройшли навчання, щоб стати добровільними пожежниками. Створено 36 добровільних пожежних бригад. Наразі 20 громад отримують підтримку від Фонду міжнародної солідарності Республіки Польща.
- 453 громади взяли участь у навчальних заходах на тему громадської безпеки.
- 12 громад отримують підтримку в розробці програм велосипедності.
- Програма співпрацює із Європейською платформою місцевих та регіональних влад за розвиток та підтримку 10 партнерств, укладених між громадами з України та ЄС. Програма допомогла започаткувати партнерства між муніципалітетами України та Німеччини, Словенії, Латвії, Литви, Польщі, Словаччини, Данії та Естонії.
- U-LEAD співпрацює з Асоціацією міст України

щодо посилення роботи Аналітичного центру АМУ, функціонування секторальних мереж, підтримки їхнього регулярного діалогу з органами центральної влади та в розробці **10 проєктів міжмуніципальної співпраці**.

- Зі **130 попередньо відібраних концепцій** від партнерств **310 громад** з усієї України **32 проєкти** регіонального значення отримують підтримку у формуванні з них повноцінних пропозицій, готових до фінансування.
- З 2019 року U-LEAD надавала підтримку в модернізації платформи **Державного фонду регіонального розвитку**. У 2021 році модернізовану систему було передано Мінрегіону для забезпечення прозорості процесу подачі заявок. Крім того, U-LEAD підтримує Мінрегіон у розробці сучасної **ГІС-системи** для

моніторингу регіональної політики.

Спільно з Міністерством цифрової трансформації України створено **мапу інфраструктури підтримки підприємництва**.

694 громади отримали підтримку під час навчальних заходів із питань комунікації та залучення громадян.

Із 2016 року **400 громад** із загалом близько **5,4 млн населення** скористалися комплексними навчальними програмами у сфері мобільності, просторового планування, соціальних послуг, підтримки бізнесу, цифровізації, цивільного захисту, поводження з відходами, енергоефективності тощо. В результаті цієї діяльності розроблено **110 стратегічних документів** (без урахування місцевих стратегій розвитку).

Підтримка секторальних реформ

U-LEAD підтримує секторальну децентралізацію у сферах охорони здоров'я, освіти та соціальних послуг. Програма також консулює громади з питань місцевих фінансів та управління людськими ресурсами:

- З 2016 року тренінги та консультації було проведено у понад **1 330 громадах** для підтримки стратегічного планування та створення спроможних мереж освіти та охорони здоров'я.
- U-LEAD організувала серію відкритих онлайн-тренінгів із розвитку сектору охорони здоров'я в громадах, за участі **241 громади**, **12 із яких** у подальшому долучилися до менторської програми «Громадське здоров'я для громад».
- Експерти U-LEAD надали понад **740 громадам** практичні рекомендації щодо створення та розвитку Центрів професійного розвитку педагогічних працівників на місцевому рівні.
- **2 730 представників ТГ** взяли участь у семінарах та консультаціях із покращення надання соціальних послуг, а **320** – у **10 семінарах** із управління людськими ресурсами та командної роботи.
- З 2020 року понад **1 000 громад** отримали необхідні навички з планування бюджету, ґендерно орієнтованого бюджетування, відкритого бюджету та опанували інструменти бюджетного аналізу.
- **200 громад** навчилися здавати в оренду державне та комунальне майно.
- **500 громад** дізналися про нововведення законодавства у сфері державних закупівель, у т.ч. оновили знання щодо електронної системи державних закупівель.
- **126 громад** ознайомилися з особливостями організації бухгалтерського обліку та специфікою фінансової звітності.

U-LEAD на шляху до цифрової діяльності

U-LEAD використовує цифрові можливості, поєднує віртуальні та офлайн-елементи розвитку спроможності, розробляє масштабне рішення для електронного навчання, забезпечуючи актуальність та доступність своєї діяльності по всій Україні:

- Проведено **7 онлайн-навчальних візитів** до громад. Понад **1 000 учасників** візитів ознайомилися з практиками роботи громад із великим іноземним інвестором, інфраструктурою фестивалівних брендів, впровадженням спортивних і молодіжних проєктів, побудовою мереж освіти та первинної медичної допомоги, реалізацією стратегій місцевого розвитку, управлінням фінансами тощо.
- Розроблено платформу е-навчання **u-learn.org.ua** як невід'ємну частину ПТП. Вже видано **1 278 сертифікатів** учасникам, які успішно пройшли онлайн-тренінги на платформі.
- Спільно з Мінрегіоном 8 липня 2021 року Програма організувала онлайн-конференцію «Фінансування та інвестиції у громадах», яка зібрала **551 представника 325 громад**.
- Налагоджено співпрацю між **9 українськими громадами** та муніципалітетом Гульборгсунн – під час онлайн-візитів українські громади ознайомлюються з кращими практиками місцевого самоврядування Данії, а данські колеги – з українським досвідом.
- 19 жовтня 2021 року U-LEAD підписала **Меморандум про взаєморозуміння** з Міністерством цифрової трансформації для підтримки цифрової трансформації у громадах.
- 7-8 грудня 2021 року U-LEAD організувала третє віртуальне **міжнародне експертне обговорення «Партнерство для розвитку»** за участі **27 спікерів із 5 країн**. Захід зібрав **323 учасників**.

Підтримка громад у боротьбі з COVID-19

Для підтримки громад у їх боротьбі проти коронавірусу Програма «U-LEAD з Європою»:

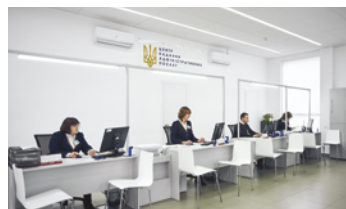
- У співпраці з Центром громадського здоров'я України розробила та поширила **500 000 газет**, **100 000 листівок** та **45 000 плакатів** серед понад **800 сільських та селищних громад**, щоб підвищити обізнаність громадян про коронавірус.
- За підтримки ЄС та у співпраці з МБФ «Карітас Україна» закупила та поставила **захисні набори** із медичними масками, дезінфікуючими засобами для рук та поверхонь, захисними халатами, окулярами, безконтактними термометрами та респіраторами для понад **900 вразливих сільських, селищних громад та громад малих міст**.
- Підтримала **11 регіональних виробників**, які виготовили понад **300 000 захисних масок** для понад **900 громад**.
- Доставила у **1 169 громад** понад **67 000 плакатів** та понад **22 000 інструкцій** про заходи із запобігання COVID-19 під час місцевих виборів. Матеріали було розроблено у співпраці з Центром громадського здоров'я України. **250 громад** отримали експертні рекомендації щодо протиепідемічних заходів під час підготовки та проведення місцевих виборів.
- Провела **21 міжнародний форум** із різних питань боротьби з COVID-19 та управління громадою за участі **2 254 представників** муніципалітетів із України, Словенії, Словаччини, Польщі, Литви, Естонії, Італії, Німеччини, Данії, Франції, Греції, Швеції та Швейцарії.
- Провела конкурс «Волонтерство у громаді», в рамках якого було профінансовано **17 проєктів**, впроваджених громадами для подолання актуальних викликів COVID-19.

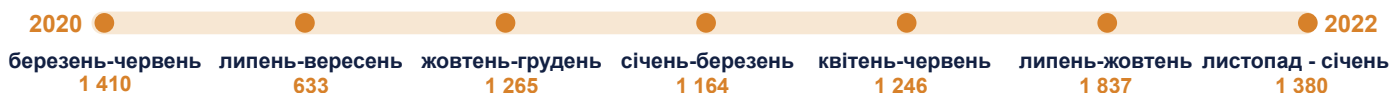
Надання адміністративних послуг та електронне урядування

Протягом 2016-2021 років «U-LEAD з Європою» зробила значний внесок у створення та зміцнення Центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП). Серед основних досягнень цієї співпраці за підтримки Швеції та Естонії – наступні:

- Створено **484 належних ЦНАП** та **816 додаткових точок** доступу до адмінпослуг. **11 мобільних ЦНАП** передано громадам.
- 11,9 млн жителів** отримали доступ до якісних адміністративних послуг.
- Понад **11 000 працівників ЦНАП** та **місцевих службовців** пройшли навчання з підвищення кваліфікації.
- 562 громади** стали учасниками Програми зі створення ЦНАП.
- Проведено **39 навчальних поїздок** до належних ЦНАП для **789 учасників** із **403 громад**.
- Розроблено пакет підтримки з **9 посібників** для допомоги громадам створити належний ЦНАП, вільний від усіх видів дискримінації.
- EGOV4UKRAINE**, проєкт підтримки Програми «U-LEAD з Європою», зробив надання державних послуг прозорим та ефективнішим завдяки розробці та впровадженню **системи безпечного обміну даними («Трембіта»)** та **інформаційної системи для ЦНАП («Вулик»)**, переданих Міністерству цифрової трансформації України.
- 233 ОМС** отримали інституційну підтримку в рамках Служби експертної підтримки ЦНАП.

З 15 березня 2020 року U-LEAD надає свої послуги у цифрових форматах

* Кількість заходів (тренінгів, консультацій, діалогових заходів, форумів тощо), проведених U-LEAD